

Arbeids- og
inkluderingsdepartementet

Høringsnotat

Forslag til endring i forskrift om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse født i 1963 eller senere (ny ordning)

-

Medregning av tid tilknyttet private barnehager i vilkårsprøvingen av offentlig avtalefestet pensjon (AFP)

18. juni 2026

Høringsfrist: 30. august 2026

1. Innledning

Arbeids- og inkluderingsdepartementet foreslår i høringsnotatet at tid tilknyttet AFP-ordningene i Private Barnehagers Landsforbund (PBL) og FUS-barnehagene inngår i vilkårsprøvingen av offentlig AFP for personer født fra og med 1963, på tilsvarende måte som tid tilknyttet Fellesordningen for AFP (privat AFP).

Departementet foreslår å presisere forholdet i forskrift 13. desember 2024 nr. 3109 om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse født i 1963 eller senere (ny ordning).

2. Bakgrunn

2.1. Innledning

Høringsnotatet gjelder altså at tid tilknyttet AFP-ordningene i PBL og FUS-barnehagene skal telle med i vilkårsprøvingen av offentlig AFP for dem som er født i 1963 eller senere. Offentlig AFP i denne sammenheng er i stor grad AFP fra en kommunal tjenstepensjonsordning basert på et stillingsforhold i en kommune siden offentlige barnehager i stor grad er kommunale. Forholdet er aktualisert gjennom en henvendelse fra Bergen kommunale pensjonskasse til departementet, KS og Pensjonskontoret om en virksomhetsoverdragelse av en privat barnehage til Bergen kommune.

2.2. Offentlig AFP for dem som er født i 1963 eller senere

Offentlig AFP for ansatte født i 1963 eller senere er en livsvarig ytelse som tidligst kan utbetales fra og med måneden etter fylte 62 år, gjerne sammen med andre alderspensjonsytelser fra offentlig tjenstepensjonsordning. Enkelte vilkår ved fylte 62 år og uttakstidspunktet må være oppfylt. Vilkårene framgår av lov 25. juni 2010 nr. 28 om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse §§ 7 til 9.

Vilkårene ved fylte 62 år er blant annet at vedkommende må ha vært arbeidstaker i minst syv av de siste ni årene hos en arbeidsgiver med tariffavtale hvor staten er part eller tilsvarende avtale om AFP. Stillingen må være vedkommendes hovedarbeidsforhold, og stillingsandelen må utgjøre minst 20 prosent av full stilling. I de samme syv av de siste ni årene kan ikke vedkommende ha hatt annen inntekt som overstiger pensjonsgivende inntekt fra stillingen som gir rett til AFP. I perioden inngår også tid arbeidstakeren har vært omfattet av privat AFP-ordning i Fellesordningen for AFP dersom dette gjør at ansiennitetskravet oppfylles.

Det gjelder en overgangsordning for arbeidstakere født i perioden 1963–1966: Den som er født i 1963 og ikke oppfyller det ordinære ansiennitetskravet ved fylte 62 år, kan gis AFP dersom vedkommende på uttakstidspunktet har ti års samlet pensjonsgivende tjenestetid i offentlig tjenstepensjonsordning og vedkommende har vært ansatt i en virksomhet omfattet av offentlig AFP i minst tre av de siste fem årene ved fylte 62 år. For arbeidstakere som er født i årene 1964 til 1966, gjelder tilsvarende, likevel slik at tallene

tre og fem øker med ett år for hvert år arbeidstakeren er født etter 1963. Tid tilknyttet privat AFP inngår ikke i denne overgangsordningen.

Vilkårene ved pensjonsuttaket er blant annet at vedkommende må ha vært ansatt og reell arbeidstaker de siste tre årene før pensjonsuttaket starter, hos en arbeidsgiver som er omfattet av offentlig AFP. Her teller ikke tid tilknyttet privat AFP med. Det er likevel slik at arbeidstakere født i perioden 1963–1965 som ville oppfylt kravene på uttakstidspunktet dersom stilling tilknyttet privat AFP hadde blitt medregnet, kan få AFP fra Statens pensjonskasse (også selv om AFP-retten egentlig er knyttet til den kommunale tjenstepensjonsordningen) dersom de i perioden er ansatt i en stilling som er virksomhetsoverdratt fra privat til offentlig sektor, jf. arbeidsmiljøloven kapittel 16.

Det gjelder også en overgangsordningen for arbeidstakere født i perioden 1963–1965 som avslutter et stillingsforhold tilknyttet privat AFP. Det kan gis offentlig AFP fra Statens pensjonskasse dersom vilkårene for privat AFP ikke er oppfylt, og arbeidstakeren har vært tilknyttet ordningen etter AFP-tilskottsloven de siste tre årene før uttakstidspunktet og for øvrig oppfylder vilkårene for offentlig AFP. Vilåret om tilknytning til ordningen etter AFP-tilskottsloven i de siste tre årene før uttakstidspunktet gjelder ikke dersom arbeidstakeren i den aktuelle perioden er ansatt i en stilling som blir virksomhetsoverdratt fra offentlig til privat sektor, jf. arbeidsmiljøloven kapittel 16.

2.3. AFP for ansatte i barnehager tilknyttet Private Barnehagers Landsforbund

PBL har hatt en egen AFP-ordning. Inntil 1. januar 2026 var alle ansatte omfattet av en ordning der AFP var en tidligpensjonsordning i perioden mellom fylte 62 og 67 år. Etter hovedtariffavtalen i PBL-området tilsvarte slik AFP det vedkommende ville ha fått i førtidspensjon som medlem av Statens pensjonskasse.

Fra 1. januar 2026 er den gamle ordningen videreført for dem som er født i 1967 eller tidligere. Ansatte født i perioden 1968–1970 skal sikres en livsvarig AFP-ytelse på nivå med det årskullene fra 1971 mottar fra Fellesordningen for AFP. Ansatte født i 1971 eller senere er omfattet av privat AFP gjennom Fellesordningen for AFP.

2.4. AFP for ansatte tilknyttet FUS-barnehagene

FUS-barnehagene har hatt en egen AFP-ordning. Før januar 2024 var alle ansatte omfattet av en ordning der AFP var en tidligpensjonsordning i perioden mellom fylte 62 og 67 år.

Den gamle ordningen gjelder fortsatt for dem som er født i 1968 eller tidligere, mens ansatte født i 1969 eller senere fra 1. januar 2024 er omfattet av privat AFP gjennom Fellesordningen for AFP.

3. Departementets forslag

Vilkårene for uttak av offentlig AFP er i stor grad de samme som for privat AFP. I dag er det kun offentlig AFP som kan medregne tid tilknyttet privat AFP i vilkårsprøvingen av AFP, ikke motsatt.

Dersom tiden tilknyttet AFP-ordningene i PBL og FUS-barnehagene inngår i vilkårsprøvingen av offentlig AFP, på tilsvarende måte som for privat AFP, vil dette være med på å begrense mobilitetshindrene mellom privat og offentlig sektor. Det synes i utgangspunktet å være liten grunn til å forskjellsbehandle tid tilknyttet privat AFP-ordning og tid tilknyttet AFP-ordningene i PBL og FUS-barnehagene.

Et motargument mot slik medregning er at det ikke er noen slik medregning i vilkårsprøvingen av offentlig AFP for årskull født i 1962 eller tidligere. For disse gjelder et krav i kommunal AFP-ordning om at *«Arbeidstakeren må ha vært sammenhengende tilsatt i minst 20% stilling, med en pensjonsgivende inntekt som på årsbasis overstiger grunnbeløpet i folketrygden, jf. § 4, hos samme arbeidsgiver eller annen arbeidsgiver med pensjonsordning omfattet av overføringsavtalen mellom offentlige tjenestepensjonsordninger de siste 3 år.¹»* Videre vil kostnadene til offentlig AFP fordeles mellom arbeidsgivere med offentlig AFP. En utvidelse av tiden som inngår i vilkårsprøvingen til også å gjelde tid tilknyttet AFP-ordningene i PBL og FUS-barnehagene, gjør at flere omfattes av offentlig AFP, og medfører derfor økte kostnader for arbeidsgivere tilknyttet offentlig tjenestepensjonsordning.

For dem som ønsker å ta ut alderspensjon fra folketrygden fra 62 år, vil livsvarig AFP i offentlig sektor være gunstigere enn livsvarig AFP fra PBL for årskullene 1968–1970. Dette følger av Nav sin tolkning av folketrygdloven § 20-15 tredje ledd. Det skyldes at livsvarig AFP i offentlig sektor regnes med i vurderingen av rett til uttak av alderspensjon før fylte 67 år, mens livsvarig AFP fra PBL for årskullene 1968–1970 ikke regnes med. Disse årskullene er nå 55–58 år. Etter dagens regler vil de fleste ikke rekke å bytte til offentlig sektor tidlig nok til å få nok ansiennitet til AFP der. Med de foreslåtte reglene får de likevel en ny mulighet: De kan bytte til offentlig sektor senest tre år før de tar ut AFP slik at de får rett til offentlig livsvarig AFP. Det gjør at enkelte da også får mulighet til å ta ut alderspensjon fra folketrygden tidligere. Den foreslåtte endringen kan slik sett gi et økonomisk insentiv til å bytte jobb fra PBL-virksomheter til virksomheter som har livsvarig AFP i offentlig sektor, selv om AFP-ytelsene i seg selv er like. Vi antar likevel at forholdet vil gjelde få ansatte.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har ut fra en totalvurdering kommet til at tiden tilknyttet AFP-ordningene i PBL og FUS-barnehagene bør inngå i vilkårsprøvingen av offentlig AFP, på tilsvarende måte som for privat AFP.

I Arbeids- og inkluderingsdepartementets notat 13. desember 2024 til pensjonsleverandørene ved innføringen av AFP-forskriften om livsvarig offentlig AFP, står det i tilknytning til kravene som stilles ved fylte 62 år at «tilsvarende avtale om AFP»

---

¹ SGS 2020 Del II § 3 andre ledd.

må forstås som en avtale om AFP som et livsvarig påslag. Videre står det følgende: «*Når en virksomhet som har hatt avtale om AFP som tidligpensjonsordning inngår avtale om ny offentlig AFP, får arbeidstakerne medregnet tid i gammel ordning i vurderingen av kvalifikasjonskravene i ny ordning. ... Ansatte i virksomheter som beholder AFP som tidligpensjonsordning vil ikke anses å ha en tilsvarende avtale om AFP for tiden fra og med 1. januar 2025 i ny offentlig AFP. Ved bytte av arbeidsgiver til virksomhet som har avtale om ny offentlig AFP, vil de likevel få medregnet tiden før 1. januar 2025, siden arbeidstakeren i den tiden har hatt tilsvarende avtale om AFP.*» Dette taler for å begrense tiden som inngår i vilkårsprøvingen til tid forut for 1. januar 2025. Departementet foreslår likevel at slik begrensning ikke bør settes, og at tiden som inngår i vilkårsprøvingen også gjelder for perioden etter 2024.

Forslaget innebærer at tiden tilknyttet AFP-ordningene fra PBL og FUS-barnehagene inngår i de ordinære ansiennitetskravene fra offentlig AFP ved fylte 62 år, dersom dette gjør at ansiennitetskravet oppfylles, men likevel slik at tiden ikke inngår i den særskilte overgangsordningen for arbeidstakere født i perioden 1963–1966. Videre inngår tiden i kravene som stilles på uttakstidspunktet dersom det er snakk om en virksomhetsoverdragelse til offentlig sektor for årskullene født i perioden 1963–1965, men ellers ikke. Ved en slik virksomhetsoverdragelse og vilkårene for øvrig er oppfylt, er det Statens pensjonskasse som utbetaler AFP.

Som nevnt i punkt 2.2 er det en overgangsordning etter lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse § 7 andre ledd for arbeidstakere født i perioden 1963–1965 som avslutter et stillingsforhold tilknyttet privat AFP. Arbeidstakere født i perioden 1963–1965 som har sitt siste arbeidsforhold i en PBL-barnehage eller FUS-barnehage, vil være omfattet av tidligpensjonsreglene for AFP. Som vist i punkt 2.3 og 2.4 ovenfor er den gamle AFP-ordningen videreført for dem som er født i 1967 i PBL-barnehagene og dem som er født i 1968 eller tidligere i FUS-barnehagene. Dersom de aktuelle avslutter i et stillingsforhold som er tilknyttet privat AFP-ordning og tiden her ikke er tilstrekkelig for rett til offentlig AFP etter overgangsordningen, vil tiden tilknyttet PBL og FUS-barnehagene kunne inngå i vurderingen av om kriteriene etter lovens § 7 andre ledd er oppfylt.

Vi ber om innspill til om problemstillingen i saken her eventuelt også gjelder andre barnehager enn barnehager tilknyttet PBL og FUS-barnehagene.

Departementet foreslår at forholdet reguleres i forskrift om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse født i 1963 eller senere (ny ordning). Ideelt sett burde kanskje forholdet vært regulert i lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse. Departementet legger imidlertid vekt på at problemstillingen antakelig gjelder få og at den har avtakende virkning siden de ansatte over tid vil være tilknyttet privat AFP-ordning fra Fellesordningen for AFP, som uansett omfattes av vilkårsprøvingen. Etter departementets vurdering vil en lovfesting av forholdet bidra til et mer komplisert regelverk. Vi ber om høringsinstansenes syn på om forholdet bør lovfestet eller forskriftsfestes.

Det vises til forslaget om en tilføyelse av et nytt andre ledd i § 15 i forskrift om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse født i 1963 eller senere (ny ordning).

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet antar utgiftene ved å inkludere tiden tilknyttet AFP-ordningene i PBL og FUS-barnehagene i vilkårsprøvingen av offentlig AFP er marginale, og at det kan være snakk om noen titalls tilfeller årlig som vil få offentlig AFP som følge av forslaget og som ellers ikke ville fått. Det legges til grunn at de administrative konsekvensene er minimale. Vi ber om innspill til økonomiske og samfunnsmessige virkninger av forslaget.

Det er ønskelig å få til en mest mulig effektiv saksbehandling knyttet til vilkårsprøvingen av offentlig AFP. Vi ber om innspill til hvordan informasjon om tid tilknyttet AFP-ordningene i PBL og FUS-barnehagene best kan innhentes av leverandørene av offentlig AFP.

Kostnadene for AFP fordeles etter kostnadsfordelingsavtalen som pensjonsleverandørene for offentlig AFP har inngått. Fordelingen skjer i samsvar med andelen av samlet opptjening i offentlig tjenstepensjonsordning som den enkelte har hos de forskjellige pensjonsleverandørene. I denne saken vil det i hovedsak være kommunale arbeidsgivere som får økte kostnader siden offentlige barnehager i det alt vesentlige er tilknyttet kommunene.

Forslaget er at endringen trer i kraft så raskt som mulig og gis virkning fra 1. januar 2025. Det at virkningstidspunktet settes til 1. januar 2025, skyldes at ny AFP-ordning for offentlig ansatte gjelder fra dette tidspunktet. Det innebærer at enkelte ansatte vil kunne oppfylle vilkårene som stilles med tilbakevirkende kraft som følge av forslaget. Den enkelte selv må ta kontakt med pensjonsleverandøren når det gjelder å sette i verk en slik tilbakevirkning.

5. Utkast til endringsforskrift

Forskrift om endring i forskrift om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse født i 1963 eller senere (ny ordning)

Hjemmel: Fastsatt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet x. x 2026 med hjemmel i lov 25. juni 2010 nr. 28 om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse § 8 fjerde ledd og § 9 femte ledd.

I

I forskrift 13. desember 2024 nr. 3109 om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse født i 1963 eller senere (ny ordning) gjøres følgende endringer:

§ 15 nytt andre ledd skal lyde:

Tid i stilling tilknyttet AFP-ordningene for Private Barnehagers Landsforbund og FUS-barnehagene behandles tilsvarende som stilling tilknyttet AFP-ordning som det gis statstilskott til etter AFP-tilskottsloven, i vilkårsprøvingen av offentlig AFP.

II

Forskriften trer i kraft straks og gis virkning fra 1. januar 2025.